

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-101

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - I) Examination - 2011

PAPER - I

**PHILOSOPHICAL, SOCIOLOGICAL, HISTORICAL AND
RECREATIONAL BASES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Physical Education and Sports play an important role in Modern Society. Comment. **[15]**

OR

Q.1) Briefly explain the historical development of Physical Education in India. **[15]**

Q.2) (A) Definition and meaning of Physical Education **[07]**

(B) Aim and objectives of Physical Education **[08]**

OR

Q.2) Modern Olympic Vs Ancient Olympic – Discuss. **[15]**

Q.3) Give definitions : **(Any Five)** **[10]**

(a) Recreation

(b) Game

(c) Play

(d) Physical Activity

(e) Sports

(f) Leisure Time

(g) Physical Education

Q.4) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Relationship of Physical Education with Education
 - (b) Industrial Recreation
 - (c) Khashaba Jadhav
 - (d) Physical Education in Greece
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-101

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) शारीरिक शिक्षण व क्रीडा आधुनिक समाजामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावतात.
चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.1) भारतातील शारीरिक शिक्षणाची पार्श्वभूमी थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) (अ) शारीरिक शिक्षणाची व्याख्या व अर्थ [07]

(ब) शारीरिक शिक्षणाचे ध्येय व उद्दिष्टे [08]

किंवा

प्र.2) आधुनिक ऑलिम्पिक व प्राचीन ऑलिम्पिक – चर्चा करा. [15]

प्र.3) व्याख्या द्या : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) मनोरंजन

(ब) खेळ

(क) प्ले

(ड) शारीरिक हालचाली

(इ) क्रीडा

(फ) फावला वेळ

(ग) शारीरिक शिक्षण

[4059]-101

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा द्या : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) शारीरिक शिक्षण व शिक्षण यांचा संबंध
 - (ब) औद्योगिक मनोरंजन
 - (क) खाशाबा जाधव
 - (ड) ग्रीसमधील शारीरिक शिक्षण
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-102

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - I) Examination - 2011

PAPER - II

**THE ANATOMICAL AND PHYSIOLOGICAL
BASIS OF EXERCISE AND SPORTS**

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) (A) Explain basic movement of Joint. [08]

(B) Differentiate between Pale and Red Muscle Fibre. [07]

OR

Q.1) (A) Define Respiration. Explain Mechanism of Respiration. [08]

(B) Effect of Exercise and Training on Cardiovascular System and Heart. [07]

Q.2) Name types of Nervous Systems and explain structure and function of the Lobes of Cerebrum and Cerebellum. (with diagram) [15]

OR

Q.2) (A) Explain Glycolytic System of Energy Production. [08]

(B) Explain ATP – PC System of Energy Production. [07]

Q.3) Write in short : (Any Five)

[10]

- (a) Function of Kidney
- (b) Endocrine System
- (c) Stroke Volume
- (d) Organs of Respiration
- (e) Cell Structure
- (f) Classification of Joint
- (g) Organs of Excretory System

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Reflex Action
 - (b) Oxygen Debt
 - (c) Effect of Exercise and Training on Respiratory System
 - (d) Functions of Digestive Organs
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-102

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) (अ) सांध्याच्या मूलभूत हालचाली स्पष्ट करा. [08]

(ब) पांढरे आणि तांबडे स्नायूंतू यातील फरक स्पष्ट करा. [07]

किंवा

प्र.1) (अ) श्वसनाची व्याख्या देवून श्वसनाची क्रिया स्पष्ट करा. [08]

(ब) हृदय व रुधिराभिसरण संस्थेवर व्यायाम व प्रशिक्षणाचा होणारा परिणाम लिहा. [07]

प्र.2) मज्जासंस्थेचे प्रकार सांगून मोठ्या मेंदूची व लहान मेंदूची रचना व कार्य स्पष्ट करा. (आकृतीसह) [15]

किंवा

प्र.2) (अ) ऊर्जा निर्मितीची ग्लायकोलॅटिक सिस्टिम स्पष्ट करा. [08]

(ब) ऊर्जा निर्मितीची ए.टी.पी. - पी.सी. सिस्टिम स्पष्ट करा. [07]

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) मूत्रपिंडाचे (Kidney) कार्य

(ब) नलिकाविरहीत ग्रंथी

(क) स्ट्रोक व्हॉल्यूम

(ड) श्वसनाचे अवयव

(इ) पेशीची रचना

(फ) सांध्याचे वर्गीकरण

(ग) उत्सर्जन संस्थेचे अवयव

[4059]-102

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

(अ) प्रतिक्षिप्त क्रिया

(ब) प्राणवायूचे कर्ज

(क) श्वसन संस्थेवर व्यायामाचा व प्रशिक्षणाचा होणारा परिणाम

(ड) पचन संस्थेच्या अवयवांचे कार्य

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-103

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - I) Examination - 2011

PAPER - III

FITNESS, WELLNESS AND YOGA

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Give progression of any two physical activities or exercises which develop HRPF factors. Draw neat diagram, if it is necessary. **[15]**

OR

Q.1) Elaborate different SRPF Components and suggest some physical activities for improving it. **[15]**

Q.2) Describe different causes of Obesity and give important tips for Obesity Management in detail. **[15]**

OR

Q.2) Explain all eight paths of 'Astang Yoga' in detail with suitable examples. **[15]**

Q.3) (A) True or False : **[05]**

- (a) Ability of Muscle to create force against Resistance is Muscular Endurance.
- (b) Length of Muscle does not change during Isometric Muscle Contraction.
- (c) Obesity is a component of HRPF.
- (d) Weight Training basically develops C.V. Endurance.
- (e) A person, not suffering from any disease, does not require exercise.

(B) Fill in the blanks : [05]

- (a) BMI is an index of body weight and _____.
- (b) 'Wall Sit' Exercise is an example of _____ contraction.
- (c) _____ component of physical fitness is the most important factor required for 'Marathon Run'.
- (d) One of the paths of 'Astang Yoga' is _____, which means body posture.
- (e) According to Pranayama, Breathing – in means _____.

Q.4) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Suryanamaskar
 - (b) Wellness and Fitness
 - (c) Muscle Contraction Method
 - (d) Pranayama
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-103

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) आरोग्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढता विकसित करणाऱ्या कोणत्याही शारीरिक उपक्रम (Physical Activities) किंवा व्यायामाचे विकासात्मक टप्पे (Progression) द्या. आवश्यक तेथे आकृती काढा. [15]

किंवा

प्र.1) कौशल्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करून ते विकसित करणाऱ्या काही शारीरिक बाबी (Physical Activities) द्या. [15]

प्र.2) स्थूलतेची (Obesity) विविध कारणे स्पष्ट करा व त्याचे नियोजन करण्यासाठी महत्त्वाच्या सूचना (Tips) सविस्तर द्या. [15]

किंवा

प्र.2) 'अष्टांग योगा'ची आठ अंगे सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) (अ) चूक की बरोबर : [05]

(अ) रोधाच्या विरुद्ध बल निर्माण करण्याची स्नायूची क्षमता म्हणजे स्नायूचा दमदारपणा.

(ब) आयसोमेट्रिक अकूंचनाचे वेळी स्नायूची लांबी बदलत नाही.

(क) स्थूलता हा HRPFचा घटक आहे.

(ड) वेट ट्रेनिंग प्रामुख्याने हृदयाचा दमदारपणा विकसित करते.

(इ) ज्या व्यक्तीस कोणताही आजार नाही अशा व्यक्तीस व्यायामाची गरज नाही.

[4059]-103

3

P.T.O.

(ब) रिकाम्या जागा भरा :

[05]

(अ) BMI हा वजन व _____ चा निर्देशांक आहे.

(ब) 'वॉल सीट' व्यायाम हा _____ अकूचनाचे उदाहरण आहे.

(क) शारीरिक सुदृढतेचा _____ घटक हा मॅरेथॉन रनसाठी सर्वाधिक महत्त्वाचा घटक आहे.

(ड) 'अष्टांग योगा'च्या अंगापैकी _____ म्हणजे शरीर स्थिती.

(इ) प्राणायामानुसार श्वास घेणे म्हणजे _____.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

(अ) सूर्यनमस्कार

(ब) निरामयता (Wellness) व सुदृढता

(क) स्नायू अकूचन पद्धती

(ड) प्राणायाम

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-104

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - I) Examination - 2011

PAPER - IV

METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Explain in details the conduct of an effective Physical Education Teacher. [15]

OR

Q.1) Classify Teaching Styles. Explain 'Command Style' and 'Divergent Discovery Style'. [15]

Q.2) Write in details about Non-verbal Communication. [15]

OR

Q.2) (A) What is the importance of Feedback ? Explain with example different types of Seedbacks. [08]

(B) Write about factors considered in Yearly Planning. [07]

Q.3) Answer any five : [10]

(a) Name Fundamental Motor Skills.

(b) State Traits of an effective Physical Education Teacher.

(c) Draw Class Formations and write when they can be used.

(d) Write strategies to reduce waiting time.

(e) What are the 4 focus areas of Physical Education State Curriculum.

(f) Write Guidelines to Create Rules.

(g) Give reasons for different Teaching Styles.

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Rules and Protocols
 - (b) Psychomotor Domain in Physical Education Learning
 - (c) Successful Lesson Plan
 - (d) Models of Physical Education Curriculum
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-104

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) प्रभावी शारीरिक शिक्षण शिक्षकाचे वर्तन सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) अध्यापन शैलीचे वर्गीकरण करा. 'हुकूम शैली' व 'केंद्रोत्सारी शोध शैली' स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) अशाब्दिक संप्रेषणाबद्दल सविस्तर माहिती लिहा. [15]

किंवा

प्र.2) (अ) प्रत्याभरणाचे काय महत्त्व असते ? प्रत्याभरणाचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. [08]

(ब) वार्षिक नियोजन करताना विचारात घ्यावयाचे घटक लिहा. [07]

प्र.3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : [10]

(अ) मूलभूत कारक कौशल्ये लिहा.

(ब) प्रभावी शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

(क) विविध वर्गरचना चित्रित करून त्या कधी वापरता येतील ते लिहा.

(ड) वाट पाहण्याचा कालावधी कमी करण्यासाठी उपाय सूचवा.

(इ) राज्याच्या शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमातील चार प्रमुख क्षेत्रे कोणती ?

(फ) नियम तयार करण्याची दिशादर्शक तत्त्वे लिहा.

(ग) विविध अध्यापन शैली का वापरल्या जातात त्याची कारणे द्या.

[4059]-104

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) नियम व शिष्टाचार
 - (ब) शारीरिक शिक्षण अध्ययनातील कारक क्षेत्र
 - (क) यशस्वी पाठ नियोजन
 - (ड) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रम अभिकल्प
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 15

[4059]-105

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semeter - I) Examination - 2011

PAPER - V

METHODOLOGY OF TEACHING - OPTIONAL SUBJECT

(Marathi, Hindi, English, Mathematics,
History, Geography, Science, Information Technology)

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

मराठी अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50

प्र.1) मातृभाषा अध्ययन-अध्यापनाची तत्त्वे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) मातृभाषेतील मूलभूत कौशल्य सांगून वाचन या कौशल्याची सविस्तर माहिती लिहा. [15]

प्र.2) नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाचे प्रकार सांगून इयत्ते ७वीच्या इयत्तेचा वार्षिक आराखडा तयार करा. [15]

किंवा

प्र.2) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय ? आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे प्रकार सांगून सध्याच्या काळातील तिचे महत्त्व विशद करा. [15]

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) अध्ययन-अध्यापनाची संकल्पना सांगा.

(ब) काव्य अध्यापनाचे प्रयोजन कोणते ?

(क) मातृभाषेची सद्यस्थिती थोडक्यात स्पष्ट करा.

(ड) मातृभाषेच्या शिक्षकाची शैक्षणिक पात्रता लिहा.

(इ) प्रस्तावनेचे महत्त्व सांगा.

(फ) वाचनाचे प्रकार कोणते ते लिहा.

[4059]-105

1

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) व्याकरण अध्यापन पद्धती
 - (ब) मातृभाषा शिक्षकाच्या जबाबदाऱ्या
 - (क) शैक्षणिक साधने
 - (ड) मातृभाषेची सर्वसामान्य उद्दिष्टे
-

हिंदी अध्यापन पद्धती

[कुल गुण : 50]

- प्र.1) पद्य शिक्षा के उद्देश समझाते हुए पद्य पाठ का स्वरूप किसी एक पाठ्य टिपणी के द्वारा सोदाहरण स्पष्ट कीजिए । [15]

अथवा

- प्र.1) प्रभावशाली अध्यापन के लिए हिंदी अध्यापक में कौन-कौन से गुण आवश्यक है ? स्पष्ट करे । [15]

- प्र.2) प्राथमिक विद्यालयों में हिंदी भाषा का स्थान समझाते हुए, हिंदी भाषा सिखाने के उद्देश स्पष्ट करे । [15]

अथवा

- प्र.2) भाषा शिक्षा में व्याकरण का स्थान समझाते हुए, व्याकरण अध्यापन की प्रणालियाँ स्पष्ट करे । [15]

- प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए : (केवल पांच) [10]

- (अ) हिंदी अध्यापन में टी.वी. तंत्र का उपयोग किस तरह करेंगे ?
(ब) सूक्ष्म अध्यापन का महत्त्व संक्षिप्त में बताइये ।
(क) वाचन के सिर्फ प्रकार लिखिए ।
(ड) पाठ नियोजन का महत्त्व समझाइये ।
(इ) सस्वर वाचन के कोई दो महत्त्व लिखिए ।
(फ) मौखिक और लिखित रचनाकार्य में होनेवाली कोई भी दो गलतियाँ लिखिए ।
(ग) चर्चा प्रणालि के कोई भी दो लाभ लिखिए ।

- प्र.4) टिप्पणियाँ लिखिए : (केवल दो) [10]

- (अ) कविता अध्यापन पद्धती
(ब) हिंदी अध्यापन में क्रमन्वित अध्यापन का स्वरूप एवं लाभ
(क) सूक्ष्म अध्यापन का स्वरूप
(ड) भाषा में काव्यशिक्षा का स्थान

METHODOLOGY OF TEACHING - ENGLISH

[Max. Marks : 50]

Q.1) Explain in detail the objectives of teaching English and place of English Language in Curriculum. [15]

OR

Q.1) Explain in detail the Grammar Translation Method. [15]

Q.2) Write in detail on Oral and Silent Reading. [15]

OR

Q.2) Write on teaching of Grammar considering the following points : [15]
Definition, Types, Merits and Demerits.

Q.3) Answer in short : **(Any Five)** [10]

- (a) Define Oral and Written Tests.
- (b) Define Direct Method.
- (c) Types of Prose
- (d) Definition of Content-cum-Methodology.
- (e) Methods of Teaching Grammar
- (f) List of Teaching Aids
- (g) List of Characteristics of Textbook

Q.4) Write short notes : **(Any Two)** [10]

- (a) Debates
- (b) Importance of Teaching Aids
- (c) Advantages and disadvantages of Poetry
- (d) Difference between Text Book and Reader

METHODOLOGY OF TEACHING - MATHEMATICS

[Max. Marks : 50]

Q.1) Explain how will you teach sum angle property of triangle using Inductive Method ? Also write merits and demerits of Inductive Method of teaching Mathematics. [15]

OR

Q.1) (A) Explain how will you teach sum angle property of triangle using Deductive Method of teaching Mathematics ? [08]

(B) Write merits and demerits of Deductive Method of teaching Mathematics. [07]

Q.2) Write scope and importance of Place of Mathematics in School Curriculum. [15]

OR

Q.2) (A) Write characteristics of a Good Text Book of Mathematics. [07]

(B) Suggest Enrichment Programme for Gifted Students. [08]

Q.3) Write short notes : (Any Two) [10]

(a) Training Programme for Teacher of Mathematics

(b) Concept of Content-cum-Methodology

(c) Lesson Plan to teach an Angle

(d) Importance of Teaching Aids

Q.4) Write any five : [10]

(a) Importance of Content-cum-Methodology in Teaching-Learning of Mathematics Method.

(b) Define a Point, Ray and Line Segment.

(c) Mathematics and Physical Education

(d) Unit Plan

(e) Example of Heuristic Method in teaching Mathematics

(f) Oral Work

(g) Unit Test

मराठी रूपांतर
गणित अध्यापन पद्धती

प्र.1) “त्रिकोणाच्या तीन कोनांच्या मापांची बेरीज १८०° असते.” या विधानाची सत्यता उद्गामी पद्धती ने कसे सिद्ध कराल हे लिहा व उद्गामी अध्यापन पद्धतीचे फायदे-तोटे लिहा. [15]

किंवा

प्र.1) (अ) “त्रिकोणाच्या तीन कोनाच्या मापांची बेरीज १८०° असते.” या विधानाची सत्यता अवगामी पद्धतीने कसे सिद्ध कराल हे लिहा. [08]

(ब) गणित अध्यापन पद्धतीमधील अवगामी पद्धतीचे फायदे-तोटे लिहा. [07]

प्र.2) शालेय अभ्यासक्रमात गणित विषयाची व्याप्ती व स्वरूप काय आहे ते लिहा. [15]

किंवा

प्र.2) (अ) गणित पाठ्यपुस्तकाची वैशिष्ट्ये लिहा. [07]

(ब) गुणवंत विद्यार्थीकरिता संपन्नीकरण कार्यक्रम सूचवा. [08]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

(अ) गणित शिक्षकांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम

(ब) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची संकल्पना

(क) ‘कोण’ हे घटक अध्यापनासाठी पाठ टाचण

(ड) गणित अध्यापनात शैक्षणिक साधनाचे महत्त्व

प्र.4) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) आशययुक्त पद्धतीचे गणित अध्यापनात महत्त्व

(ब) बिन्दू, किरण व रेषाखंड - व्याख्या द्या.

(क) गणित व शारीरिक शिक्षण

(ड) घटक नियोजन

(इ) गणित अध्यापन पद्धतीमधील स्वयंशोधन पद्धतीचे उदाहरण

(फ) तोंडी पाठ

(ग) घटक चाचणी

METHODOLOGY OF TEACHING - HISTORY

[Max. Marks : 50]

Q.1) What is History ? Explain in detail the Modern Concept and Scope of History. [15]

OR

Q.1) Write importance of Teaching Method. Explain Discussion Method and Source Method of teaching History. [15]

Q.2) Write in detail the aim, objectives and values of teaching History. [15]

OR

Q.2) List out the Teaching Aids and write their importance in teaching History. [15]

Q.3) Give answers in brief : **(Any Five)** [10]

- (a) Write History Teacher's Qualities.
- (b) Write two criteria of Good Curriculum.
- (c) Write types of Project Methods.
- (d) Write types of History.
- (e) Write two problems in teaching History.
- (f) Importance of History in Daily Life.

Q.4) Write short notes : **(Any Two)** [10]

- (a) Lesson Plan
- (b) Correlation of History and Language
- (c) Necessity of History Room
- (d) Principles of Curriculum Construction

**मराठी रूपांतर
इतिहास अध्यापन पद्धती**

प्र.1) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहासाची आधुनिक संकल्पना आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व लिहा. चर्चा पद्धती आणि आधार पद्धती या इतिहास अध्यापन पद्धती स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) इतिहास अध्यापनाची ध्येय, उद्दिष्ट्ये आणि मूल्ये सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) शैक्षणिक साधनांची यादी तयार करून इतिहास अध्यापनातील त्याचे महत्त्व लिहा. [15]

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

- (अ) इतिहास शिक्षकाची गुणवत्ता लिहा.
- (ब) चांगल्या अभ्यासक्रमाचे कोणतेही दोन निकष लिहा.
- (क) प्रकल्प पद्धतीचे प्रकार लिहा.
- (ड) इतिहासाचे प्रकार लिहा.
- (इ) इतिहास अध्यापनातील कोणत्याही दोन समस्या लिहा.
- (फ) रोजच्या जीवनातील इतिहासाचे महत्त्व सांगा.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

- (अ) पाठ नियोजन
- (ब) इतिहास आणि भाषा यातील समवाय
- (क) इतिहास खोलीची आवश्यकता
- (ड) अभ्यासक्रम रचनेची तत्त्वे

METHODOLOGY OF TEACHING - GEOGRAPHY

[Max. Marks : 50]

Q.1) Write aims of teaching Geography and explain Place of Geography in Current Curriculum. [15]

OR

Q.1) Write characteristics of Ideal Geography Teacher and discuss role of Geography Teacher in Modern and Technological World. [15]

Q.2) Write types and importance of Planning in Teaching and explain Year Planning. [15]

OR

Q.2) Write types of Examinations and explain in detail the steps for constructing Question Paper for Unit Test. [15]

Q.3) Write in short : **(Any Five)** [10]

- (a) Steps in Lesson
- (b) Difference between Journey Method and Excursion Method
- (c) Any four Units in Physical Geography
- (d) Suggest two projects for std. 8th and 9th.
- (e) Types of Maps
- (f) Write two names of Student Centered Teaching Methods
- (g) Write any one Question on Application Level.

Q.4) Short notes : **(Any Two)** [10]

- (a) Local Geography
- (b) Importance of Teaching Aid
- (c) Structure of Geography
- (d) Concept of Content-cum-Methodology

**मराठी रूपांतर
भूगोल अध्यापन पद्धती**

प्र.1) भूगोल अध्यापनाचे ध्येय लिहून सध्याच्या अभ्यासक्रमातील भूगोलाचे स्थान स्पष्ट करा. **[15]**

किंवा

प्र.1) आदर्श भूगोल शिक्षकाचे गुणवैशिष्ट्ये लिहून आधुनिक व यांत्रिक युगात भूगोल शिक्षकाची भूमिका काय असेल यावर चर्चा करा. **[15]**

प्र.2) अध्यापनात नियोजनाचे महत्त्व आणि प्रकार लिहून वार्षिक नियोजन स्पष्ट करा. **[15]**

किंवा

प्र.2) परीक्षांचे प्रकार लिहून घटक चाचणीची प्रश्नपत्रिका बांधणीच्या पायऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[15]**

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) **[10]**

- (अ) पाठ टाचणाच्या पायऱ्या
- (ब) प्रवास पद्धती आणि सहल पद्धतीतील फरक
- (क) प्राकृतिक भूगोलातील कोणतेही चार घटक (पाठ)
- (ड) इयत्ता ८वी आणि ९वी साठी दोन प्रकल्प सूचवा.
- (इ) नकाशाचे प्रकार
- (फ) विद्यार्थीकेंद्री दोन अध्यापन पद्धतींची नावे लिहा.
- (ग) उपयोजनात्मक स्तरावरील कोणताही एक प्रश्न लिहा.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणतेही दोन) **[10]**

- (अ) स्थानिक भूगोल
- (ब) शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व
- (क) भूगोलाची संरचना
- (ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धती संकल्पना

METHODOLOGY OF TEACHING - SCIENCE

[Max. Marks : 50]

Q.1) Write objectives of teaching Science at Secondary and Higher Secondary Level. [15]

OR

Q.1) Which are the useful methods in teaching Science ? Explain Demonstration Method and Projective Method. [15]

Q.2) Write importance of Year Planning for Science Teacher. Which factors should be considered for Year Planning ? [15]

OR

Q.2) What is Correlation ? Explain Correlation between Science and Geography, Science and Mathematics. [15]

Q.3) Write in brief : **(Any Five)** [10]

(a) Definition of Science Subject

(b) Concept of CCM

(c) Steps in Lesson Note

(d) Science in Daily Life

(e) Remedial Teaching in Science

(f) Science Fair

Q.4) Write short notes : **(Any Two)** [10]

(a) Science Teacher

(b) Modern Trends and Techniques for teaching Science

(c) Laboratory

(d) Museum

मराठी रूपांतर
शास्त्र अध्यापन पद्धती

प्र.1) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरावर शास्त्र अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये लिहा. [15]

किंवा

प्र.1) शास्त्र अध्यापनासाठी उपयुक्त पद्धती कोणत्या ? दिग्दर्शन आणि प्रकल्प पद्धती स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) शास्त्र शिक्षकासाठी वार्षिक नियोजनाचे महत्त्व सांगून वार्षिक नियोजन करताना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्यात ? [15]

किंवा

प्र.2) समवाय म्हणजे काय ? शास्त्र आणि भूगोल, शास्त्र आणि गणित यातील समवाय स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणत्याही पाच) [10]

- (अ) शास्त्र विषयाची व्याख्या
- (ब) आशययुक्त अध्यापनाची संकल्पना
- (क) पाठ टाचणाऱ्या पायऱ्या
- (ड) दैनंदिन जीवनात शास्त्र
- (इ) शास्त्रातील उपचारात्मक पद्धती
- (फ) शास्त्र जत्रा

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणतेही दोन) [10]

- (अ) शास्त्र शिक्षक
- (ब) शास्त्र अध्यापनात आधुनिक तंत्रज्ञान
- (क) प्रयोगशाळा
- (ड) संग्रहालय

METHODOLOGY OF TEACHING - INFORMATION TECHNOLOGY

[Max. Marks : 50]

Q.1) List Methods of teaching Information Technology. Explain Computer Assisted Method and Demonstration Method in detail. [15]

OR

Q.1) (A) Importance of Information Technology in School [08]

(B) Ethics in IT Laboratory [07]

Q.2) What is Information Technology ? Explain scope of Information Technology. [15]

OR

Q.2) (A) Teaching Aids in Information Technology [07]

(B) Qualities of IT Teacher [08]

Q.3) Write in short : (Any Five) [10]

(a) Types of Memories, give suitable example

(b) Applications of MS-Office

(c) Examples of LAN and VAN

(d) List of Multimedia Devices

(e) Advantages of E-mail

(f) What is Search Engine ?

(g) Advantages of MS-Excel

Q.4) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Importance of IT in Daily Life
- (b) Advantages and Disadvantages of Internet
- (c) Correlation of IT and Media
- (d) Objectives of IT

मराठी रूपांतर

माहिती तंत्रज्ञान अध्यापन पद्धती

प्र.1) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या पद्धतीची यादी करा. संगणकयुक्त अध्यापन पद्धती व दिग्दर्शन पद्धती – सविस्तर वर्णन करा. **[15]**

किंवा

प्र.1) (अ) माहिती तंत्रज्ञानाचे शाळेतील महत्त्व स्पष्ट करा. **[08]**

(ब) माहिती तंत्रज्ञान कक्षातील नीतिमूल्ये **[07]**

प्र.2) माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे काय ? माहिती तंत्रज्ञानाची व्याप्ती स्पष्ट करा. **[15]**

किंवा

प्र.2) (अ) माहिती तंत्रज्ञानातील शैक्षणिक साधने **[07]**

(ब) माहिती तंत्रज्ञान शिक्षकाच्या गुणवत्ता लिहा. **[08]**

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतेही पाच) **[10]**

(अ) मेमरीचे प्रकार, योग्य उदाहरणे लिहा.

(ब) MS-Officeच्या ॲप्लिकेशनची यादी करा.

(क) LAN व VANची उदाहरणे लिहा.

(ड) मल्टिमिडिया डिवायसेसची यादी करा.

(इ) ई-मेलचे फायदे लिहा.

(फ) सर्च इंजिन म्हणजे काय ?

(ग) MS-Excelचे फायदे

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) माहिती तंत्रज्ञानाचे दैनंदिन जीवनातील महत्त्व
 - (ब) इंटरनेटचे फायदे व तोटे
 - (क) माहिती तंत्रज्ञान व मिडियाचा सहसंबंध
 - (ड) माहिती तंत्रज्ञानाची उद्दिष्टे
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-201

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - II) Examination - 2011

PAPER - VI

PSYCHOLOGICAL BASES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Define Sports Psychology (any two) and explain Scope of Sports Psychology in detail. **[15]**

OR

Q.1) Define Learning. Make a list of various Theories of Learning and explain Trail and Error Method in detail. **[15]**

Q.2) What is the difference between Growth and Development ? Suggest physical activities for later childhood stage (6-12 years). **[15]**

OR

Q.2) Define Personality (any two). Prepare a list of Personality Traits according to different Sports. **[15]**

Q.3) Answer in short : **(Any Five)** **[10]**

- (a) Write different Laws of Learning.
- (b) Definition of Cognitive Process
- (c) Definition of Sensation and Perception
- (d) Factors affecting Motor Development
- (e) Types of Anxieties
- (f) Definition of Emotion
- (g) Techniques of Relaxation (any four)

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Causes of Maladjustment
 - (b) Techniques of Motivation
 - (c) Importance of Sports Psychology to Physical Education Teacher
 - (d) Attention and Thinking
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-201

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) क्रीडा मानसशास्त्राच्या कोणत्याही दोन व्याख्या लिहा आणि क्रीडा मानसशास्त्राचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) अध्ययनाची व्याख्या लिहा. अध्ययन उपपत्तीची यादी करून 'चुका आणि शिका' ही उपपत्ती स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) वाढ आणि विकासामधील फरक स्पष्ट करा आणि किशोर अवस्थेसाठी (६ ते १२ वर्षे वयोगटासाठी) शारीरिक शिक्षणाचा उपक्रम सूचवा. [15]

किंवा

प्र.2) व्यक्तिमत्त्वाच्या कोणत्याही दोन व्याख्या लिहा. व्यक्तिमत्त्वाच्या गुणवैशिष्ट्यांची वेगवेगळ्या खेळानुसार यादी तयार करा. [15]

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) अध्ययनाचे नियम लिहा.

(ब) बोधात्मक प्रक्रियेची व्याख्या लिहा.

(क) संवेदना आणि अवबोध – व्याख्या लिहा.

(ड) कारक विकासावर परिणाम करणारे घटक

(इ) चिंतेचे प्रकार

(फ) भावनेची व्याख्या लिहा.

(ग) चिंता कमी करण्याचे तंत्र (कोणतेही चार)

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

(अ) विषमायोजनेची कारणे

(ब) प्रेरणेचे तंत्र

(क) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाला क्रीडा मानसशास्त्राचे महत्त्व

(ड) अवधान आणि विचारप्रक्रिया

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-202

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - II) Examination - 2011

PAPER - VII

BIOMECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Define Bio-mechanics. Explain how Physical Educator and Coach will apply Bio-mechanics in Sports and Games. **[15]**

OR

Q.1) What is Motion ? Write types of Motions and give examples from Sports Movement. **[15]**

Q.2) Explain Concept of Nutrition. Explain different components of Food and their functions. **[15]**

OR

Q.2) Define Sports Medicine. Write about scope of Sports Medicine. **[15]**

Q.3) Write in short : **(Any Five)** **[10]**

- (a) Define Projectile.
- (b) List factors affecting Health
- (c) Define Kyphosis.
- (d) Define Levers.
- (e) Define Potential and Kinetic Energy.
- (f) List Soft Tissue Injuries.

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Cold Modality
 - (b) Dehydration
 - (c) Scope of Health Education
 - (d) Types of Fractures
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-202

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) जीवयांत्रिकीशास्त्राची व्याख्या द्या. शारीरिक शिक्षक व प्रशिक्षक जीवयांत्रिकीशास्त्राचा क्रीडा व खेळ यात कसे उपयोजन करेल ते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) गती म्हणजे काय ? खेळातील उदाहरण देऊन विविध प्रकारचे गती कोणते ते लिहा. [15]

प्र.2) आहाराची संकल्पना सांगा. आहाराची विविध घटक सांगा व शरीरामध्ये त्यांचे कार्य स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) क्रीडा वैधकशास्त्राची व्याख्या द्या. क्रीडा वैधकशास्त्राची व्याप्ती लिहा. [15]

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) प्रक्षेपण - व्याख्या द्या.

(ब) आरोग्यावर परिणाम करणारे घटकांची यादी करा.

(क) कुबड - व्याख्या द्या.

(ड) तरफ - व्याख्या द्या.

(इ) स्थितीज व गतीज ऊर्जा - व्याख्या द्या.

(फ) मऊ उतीची इजा - यादी करा.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) थंड उपचारात्मक पद्धती
 - (ब) शुष्कता
 - (क) आरोग्य शिक्षणाची व्याप्ती
 - (ड) अस्थिभंगाचे प्रकार
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-203

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - II) Examination - 2011

PAPER - VIII

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) (A) Explain meaning and scope of Sports Management. [08]

(B) Write down the importance of Sports Management. [07]

OR

Q.1) Functions of Management play important role while organizing Sports Competition. Comment. [15]

Q.2) (A) Define Budget and give principles of Budget. [07]

(B) Prepare a Good Budget for Physical Education Department of your school. [08]

OR

Q.2) Prepare a fixture of 21 teams for Kho-Kho Competition by Knock-out Method. (2 days and 2 grounds) [15]

Q.3) Give answers : (Any Five) [10]

(a) Types of Grounds

(b) Types of Records

(c) Any two demerits of Knock-out Method

(d) Types of Equipments

(e) Any two principles of Management

(f) Formula for 200m Stragar with Inner Border is _____.

(g) Formula for calculating number of Byes in Knock-out Method for even teams, for upper half is _____.

Q.4) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Objectives of Camp
 - (b) Write down the Programme of 15 August.
 - (c) Merits and Demerits of League Method
 - (d) Objectives of Intra-mural Competition
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-203

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) (अ) क्रीडा व्यवस्थापनाचा अर्थ सांगून त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा. [08]

(ब) क्रीडा व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [07]

किंवा

प्र.1) स्पर्धा आयोजनामध्ये क्रीडा व्यवस्थापनेची कार्ये अतिशय मोलाची भूमिका बजावतात. चर्चा करा. [15]

प्र.2) (अ) अंदाजपत्रकाची व्याख्या देवून त्याची तत्त्वे लिहा. [07]

(ब) तुमच्या शाळेतील शारीरिक शिक्षण विभागासाठी अंदाजपत्रक तयार करा. [08]

किंवा

प्र.2) खो-खो स्पर्धेतील २१ संघांसाठी बाद पद्धतीने कार्यक्रम पत्रिका तयार करा. (२ क्रीडांगण व २ दिवस) [15]

प्र.3) उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) क्रीडांगणाचे प्रकार

(ब) नोंदवहीचे प्रकार

(क) बाद पद्धतीचे कोणतेही दोन तोटे

(ड) क्रीडा साहित्याचे प्रकार

(इ) व्यवस्थापनाची कोणतीही दोन तत्त्वे

(फ) कठडा असताना २००मी. साठी वाढीव प्रारंभ काढण्याचे सूत्र _____ आहे.

(ग) संघ संख्या समान असताना एकूण बाईज काढण्याचे सूत्र _____

(वरच्या हाफमधील)

[4059]-203

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा द्या : (कोणत्याही दोन)

[10]

(अ) शिबिराची उद्दिष्ट्ये

(ब) १५ ऑगस्ट कार्यक्रम पत्रिका तयार करा.

(क) साखळी पद्धतीचे फायदे व तोटे

(ड) आंतर-कुल स्पर्धेची उद्दिष्ट्ये

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-204

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - II) Examination - 2011

PAPER - IX

ESSENTIALS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Which are the problems and issues in Physical Education at different levels ? **[15]**

OR

Q.1) Write different Concepts in Physical Education and explain the following concepts : **[15]**

- (a) Cooling Down
- (b) Difference between Sports and Games
- (c) Difference between Physical Activity and Physical Fitness

Q.2) Which are the Locomotor Skills and suggest activities for developing Locomotor Skills. **[15]**

OR

Q.2) Explain in detail any three State Level Sports Awards. **[15]**

Q.3) Write in short : **(Any Five)** **[10]**

- (a) Structure of SGFI
- (b) World Record of Male and Female in Long Jump
- (c) Motto of Olympic Games
- (d) Grand Slam Tennis
- (e) Any two National Level Competitions
- (f) Define Exercise.
- (g) Any four Manipulative Skills

Q.4) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Developmental Stages of Motor Skills
 - (b) Space Awareness
 - (c) Responsibilities of a Teacher
 - (d) Events in Athletics
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-204

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) शारीरिक शिक्षणातील विविध स्तरावरचे मुख्य प्रश्न कोणते ? [15]

किंवा

प्र.1) शारीरिक शिक्षणातील विविध संकल्पना लिहून खालील संकल्पना स्पष्ट करा : [15]

(अ) शिथिलीकरणाचे व्यायाम

(ब) क्रीडा आणि खेळातील फरक

(क) शारीरिक सक्रियता आणि शारीरिक सुदृढतेतील फरक

प्र.2) स्थानांतरणीय कौशल्ये कोणती ते सांगून ते विकसित करण्यासाठी विविध बाबी सूचवा. [15]

किंवा

प्र.2) राज्य स्तरावरील कोणतेही तीन क्रीडा पुरस्कार सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) SGFIची संरचना

(ब) लांब उडीमधील पुरुष व महिलांचा जागतिक उच्चांक

(क) ऑलिम्पिकचे ध्येय काय ?

(ड) ग्रँड स्लॅम टेनिस

(इ) राष्ट्रीय स्तरावरील कोणत्याही दोन स्पर्धा

(फ) व्यायामाची व्याख्या

(ग) कोणतेही चार मॅनिपुलेटिव कौशल्ये

[4059]-204

3

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणतेही दोन)

[10]

- (अ) कारक कौशल्य विकसणाच्या पायऱ्या
 - (ब) अवकाश जाणिव
 - (क) शिक्षकाच्या जबाबदाऱ्या
 - (ड) अॅथलेटिक्समधील विविध बाबी
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-205

B. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - II) Examination - 2011

PAPER - X

**EVALUATION AND STATISTICAL PROCEDURE
IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Q.1) Define Test, Measurement, Evaluation and Assessment. Write their need and importance in Physical Education and Sports. **[15]**

OR

Q.1) (A) Classification of Test **[08]**

(B) Administration of 12 min. Run or Walk Test on 25 students **[07]**

Q.2) What is Statistics ? Write need and importance of Statistics in Physical Education and Sports. **[15]**

OR

Q.2) Find out the Mean, Median and Mode of the data and interpret : **[15]**

C.I.	80-84	75-79	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44
f	5	4	6	3	4	7	3	5	3

Q.3) Write in short : **(Any Five)** **[10]**

(a) Write a test for Agility and Power. (Name)

(b) List any four types of Graphs.

(c) Write four principles of Evaluation

(d) If Waist Circumference is 30cm and Hip Circumference is 39 cm, find out WHR.

(e) Find out Median of the Series 9, 18, 11, 10, 21.

(f) Measures of Variability

(g) Draw a labelled diagram of 10 × 4 Agility Run.

[4059]-205

1

P.T.O.

Q.4) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Johnson's Basketball Dribbling Test
 - (b) Mean and Median
 - (c) AAPHERED Youth Fitness Test
 - (d) NPC
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-205

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

प्र.1) कसोटी, मापन, मूल्यमापन व मूल्यनिर्धारण यांच्या व्याख्या लिहा व त्यांचे शारीरिक शिक्षण व खेळ यातील महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) (अ) कसोट्यांचे वर्गीकरण [08]

(ब) १२ मिनिट चालणे किंवा पळणे या कसोटीचे २५ विद्यार्थ्यांसाठी नियोजन [07]

प्र.2) संख्याशास्त्र म्हणजे काय ? संख्याशास्त्राचे शारीरिक शिक्षण व खेळ यातील महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) खालील सारणीचे मध्यमान, मध्यगा व बहुलक काढा आणि अर्थनिर्वचन करा : [15]

C.I.	८०-८४	७५-७९	७०-७४	६५-६९	६०-६४	५५-५९	५०-५४	४५-४९	४०-४४
f	५	४	६	३	४	७	३	५	३

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) दिशाभिमुखता व शक्ती यासाठी प्रत्येकी एका कसोटीचे नाव लिहा.

(ब) आलेखांची यादी करा. (कोणतेही चार)

(क) मूल्यमापनाची चार तत्त्वे लिहा.

(ड) कंबर घेट ३० से.मी. व नितंब घेट ३८ से.मी. असल्यास कंबर-नितंब गुणोत्तर काढा.

[4059]-205

3

P.T.O.

(इ) दिलेल्या सारणीचे मध्यगा काढा : ९, १८, ११, १०, २१

(फ) विचलशीलतेची परिमाणे लिहा.

(ग) १०×४ शटल रन या कसोटीची आकृती काढून नावे लिहा.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

(अ) जॉनसन बास्केटबॉल ड्रिब्लिंग कसोटी

(ब) मध्यमान व मध्यगा

(क) आफर्ड (AAPHERED) युथ सुदृढता कसोटी

(ड) प्रसामान्य संभाव्य वक्र

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-301

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

BIOMECHANICS AND KINESIOLOGY

(Compulsory Paper)

(2010 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write short answers : (Any Five) [25]

- (a) Work and Power
- (b) Goals of Exercise
- (c) Biomechanics Science
- (d) Cinematography and Videography
- (e) Applications of Kinesiology
- (f) Joint
- (g) Weight and Mass

Q.2) Answer any three : [15]

- (a) Role of Kinesiology in Sports and Physical Education
- (b) Projection
- (c) Types of Forces
- (d) Bones and Muscles of Knee Joint
- (e) Use of Electro-goniometer in Analysis
- (f) Motion

Q.3) Write elaborate answers : (Any Two) [20]

- (a) Elaborate structure and movement of Shoulder Joint.
- (b) Write analysis of Walking and Running.
- (c) Define Lever. Explain types of Levers with suitable examples from Sports.

Q.4) Write Biomechanical Analysis of **any one** of the following : **[20]**

- (a) Shot Put
 - (b) Long Jump
 - (c) High Jump
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-301

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतीही पाच)

[25]

- (अ) कार्य आणि शक्ती
- (ब) व्यायामाचे उद्देश्य
- (क) जीवयांत्रिकी शास्त्र
- (ड) सिनेमॅटोग्राफी आणि व्हीडिओग्राफी
- (इ) हालचालीचे (Kinsiology) उपयोजन
- (फ) सांधे
- (ग) वजन आणि वस्तुमान

प्र.2) उत्तरे लिहा : (कोणतीही तीन)

[15]

- (अ) हालचालीच्या शास्त्राची (Kinsiology) खेळ व शारीरिक शिक्षणातील भूमिका
- (ब) प्रक्षेपण
- (क) बलाचे प्रकार
- (ड) गुडघ्याच्या सांध्याचे हाडे व स्नायू
- (इ) पृथक्करणामध्ये इलेक्ट्रो-गोनीओमीटरचा वापर
- (फ) गती

प्र.3) विस्तृत उत्तरे लिहा : (कोणतीही दोन) [20]

- (अ) खांद्याच्या सांध्याची रचना व हालचाल विस्तृत करा.
- (ब) चालणे व पळणे या क्रियाचे पृथक्करण (Analysis) लिहा.
- (क) तरफची व्याख्या देवून तरफाचे प्रकार योग्य उदाहरणासह (खेळातील) स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी एकाचे जीवयांत्रिकी विश्लेषण करा : [20]

- (अ) गोळा फेक
 - (ब) लांब उडी
 - (क) उंच उडी
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-302

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011
MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
(Compulsory Paper)
(2010 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write in short : (Any Five) [25]

- (a) Define Management. Explain functions of Management.
- (b) Explain importance of Management.
- (c) Write types of Sport Equipments.
- (d) Explain need of Budget in Physical Education.
- (e) Write objectives of Intramurals Competition.
- (f) Importance of Program Development
- (g) Write duties of Physical Education Teacher.

Q.2) Attempt any three : [15]

- (a) Explain Procedure of Purchase of Sports Equipment.
- (b) Write importance of Office Management.
- (c) Safety in Physical Education and Sports
- (d) Explain maintenance of Sports Equipment.
- (e) Legal Liability in Physical Education and Sports

Q.3) Answer in brief : (Any Two) [20]

- (a) Professional Qualification for Physical Education Teacher
- (b) Management Structure for Physical Education Programs
- (c) Explain Management Concern for Colleges and Universities Levels.
- (d) Explain Principles of Budget.

[4059]-302

1

P.T.O.

Q.4) Explain in details the Principles of Management of Physical Education and Sports. **[20]**

OR

Q.4) Explain Professional Qualifications and Responsibilities of Physical Education Sports Personnel. **[20]**

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-302

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [25]

- (अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा.
- (ब) व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (क) क्रीडा साहित्याचे प्रकार लिहा.
- (ड) शारीरिक शिक्षणातील अंदाजपत्रकाची गरज स्पष्ट करा.
- (इ) आंतरकुल स्पर्धेची उद्दिष्टे लिहा.
- (फ) कार्यक्रम विकासाचे महत्त्व
- (ग) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची कर्तव्ये लिहा.

प्र.2) कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा : [15]

- (अ) क्रीडा साहित्य खरेदीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- (ब) कार्यालय व्यवस्थापनाचे महत्त्व लिहा.
- (क) क्रीडा व शारीरिक शिक्षणातील सुरक्षितता
- (ड) क्रीडा साहित्याची देखभाल/निगा स्पष्ट करा.
- (इ) क्रीडा व शारीरिक शिक्षणातील कायदेशीर जबाबदाऱ्या

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतेही दोन) [20]

(अ) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची व्यावसायिक पात्रता

(ब) शारीरिक शिक्षण कार्यक्रम व्यवस्थापनाची रचना

(क) महाविद्यालय व विद्यापीठ स्तरावरील व्यवस्थापकीय संबंध स्पष्ट करा.

(ड) अंदाजपत्रकाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.4) क्रीडा व शारीरिक शिक्षण व्यवस्थापनाची तत्त्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

प्र.4) शारीरिक शिक्षण क्रीडा कर्मचाऱ्याची व्यावसायिक पात्रता आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [20]

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-303

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(Compulsory Paper)

(2010 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write in short : (Any Five)

[25]

- (a) Prophylactic Health Care
- (b) Role of Coaches in Athlete's Rehabilitation
- (c) Mechanism of Tissue Response to Stress
- (d) Collogenation and Angiogenesis Phase of Wound Healing
- (e) Athlete Foot
- (f) Ultrasound
- (g) Approaches to Rehabilitation

Q.2) Define the following : (Any Three)

[15]

- (a) Overuse trauma and Micro-trauma
- (b) Sports Medicine - any two branches
- (c) Sports Injury
- (d) Cryotherapy and Thermotherapy

Q.3) Give answer of any two :

[20]

- (a) Suggest Therapeutic Modality for Acute and Post-acute Phase of Ankle Sprain.
- (b) What are the types and methods of Doping ? Explain their effect on Athlete Performance.
- (c) List down the injuries of upper extremities and explain any two.
- (d) Classify Sport Injuries. Write in detail about Soft Tissue Injury in detail.

[4059]-303

1

P.T.O.

Q.4) Write in detail : (Any One)

[20]

- (a) Prepare a Nutritional Programme as the following, for the players of your respective sports :
- Before Competition
 - During Competition
 - After Competition
- (b) Write an essay on Team Medical Care.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-303

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात लिहा : (कोणतीही पाच)

[25]

- (अ) रोगप्रतिबंधक आरोग्य निगा
- (ब) खेळाडू पुनर्वसनाकरिता मार्गदर्शकाचे कार्य
- (क) उती आघात अनुक्रिया यंत्रणा
- (ड) दुखापत मुक्त होण्याची पायऱ्यामधील कॉलेजिनेशन व एनजिओजिनोसीस स्पष्ट करा.
- (इ) अॅथलीट फूट
- (फ) अल्ट्रासाउंड
- (ग) पुनर्वसनाचे कार्यक्रम हाताळणे

प्र.2) व्याख्या द्या : (कोणत्याही तीन)

[15]

- (अ) जुनाट इजा व सूक्ष्म इजा
- (ब) क्रीडा वैधकशास्त्राची कोणत्याही दोन शाखा
- (क) क्रीडा दुखापत
- (ड) थंड व उष्ण उपचारात्मक पद्धती

प्र.3) कोणत्याही दोनाची उत्तरे द्या :

[20]

- (अ) घोट्याची तीव्र लचक दुखापत झाली असल्यास त्वरित व नंतरच्या स्थितीसाठी उपचारात्मक पद्धती सूचवा.
- (ब) डोपिंगचे प्रकार व पद्धती कोणत्या आहेत ? खेळाडूच्या कार्यमानावर त्याचे परिणाम स्पष्ट करा.
- (क) शरीराच्या वरच्या भागाला होणाऱ्या दुखापतीची यादी करा व कोणत्याही दोन दुखापती स्पष्ट करा.
- (ड) खेळातील दुखापतीचे वर्गीकरण करा. मऊ उतींची इजा व त्यावर प्रथमोपचार सविस्तर लिहा.

प्र.4) सविस्तर लिहा : (कोणतेही एक)

[20]

- (अ) खालील बाबींचा विचार करता आपल्या खेळातील खेळाडूसाठी आहार सूचवा :
- स्पर्धेपूर्वी आहार
 - स्पर्धे दरम्यान आहार
 - स्पर्धे नंतरचे आहार
- (ब) 'संघाची वैधकीय निगा' या विषयावर निबंध लिहा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-304

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

**PHILOSOPHICAL AND SOCIOLOGICAL
BASES OF PHYSICAL EDUCATION**

(Optional Paper)

(2010 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write in short : (Any Five)

[25]

- (a) Importance of Objectives in Physical Education
- (b) Sound Ethical Decisions
- (c) Schemes of Government for Women Participation in Sports
- (d) Sports and Religion
- (e) Characteristics of Global Sports
- (f) Role of Media in Sports and Games
- (g) Characteristics of Culture

Q.2) Define the following : (Any Three)

[15]

- (a) Sociology
- (b) Philosophy
- (c) Culture
- (d) Social Institutions
- (e) Violence

Q.3) Give answer : (Any Two)

[20]

- (a) Indian Women and Sports
- (b) Role of Economics in Sports
- (c) Improvement of Life through Sports
- (d) National and International Integration through Sports

[4059]-304

1

P.T.O.

Q.4) Write in detail : (Any One)

[20]

- (a) Write Concept of Philosophy. Explain Idealism and Pragmatism with suitable examples in Physical Education and Sports.
 - (b) What is Sports Sociology ? Write scope, importance and historical perspectives of Sports Sociology.
 - (c) What are the Values and Ethics in Sports and Games ? Discuss Concept of Moral Development in Sports and Physical Education.
 - (d) What is Violence in Sports and Games ? How will you guide your sports persons to avoid violence in competitions ?
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-304

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [25]

- (अ) शारीरिक शिक्षणातील उद्दिष्टांचे महत्त्व
- (ब) प्रभावी नैतिक निर्णय
- (क) खेळातील स्त्री सहभागासाठी शासनाच्या योजना
- (ड) खेळ आणि धर्म
- (इ) वैश्विक क्रीडेची वैशिष्ट्ये
- (फ) क्रीडा आणि खेळ यामध्ये संचार माध्यमाची भूमिका
- (ग) संस्कृतीची वैशिष्ट्ये

प्र.2) व्याख्या लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) समाजशास्त्र
- (ब) तत्त्वज्ञान
- (क) संस्कृती
- (ड) सामाजिक संस्था
- (इ) हिंसा

प्र.3) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या : [20]

- (अ) भारतीय स्त्री आणि खेळ
- (ब) खेळातील अर्थशास्त्राची भूमिका
- (क) खेळाच्या माध्यमातून जीवनाची प्रगती
- (ड) खेळाच्या माध्यमातून राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय एकात्मता

प्र.4) सविस्तर लिहा : (कोणतेही एक) [20]

- (अ) तत्त्वज्ञानाची संकल्पना लिहा. आदर्शवाद व कार्यवाद शारीरिक शिक्षण व खेळातील योग्य उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
 - (ब) क्रीडा समाजशास्त्र म्हणजे काय ? समाजशास्त्राची व्याप्ती, महत्त्व आणि ऐतिहासिक दृष्टीकोण लिहा.
 - (क) खेळातील मूल्य व नैतिकता काय आहे ? खेळाच्या माध्यमातून नैतिक विकासाची संकल्पना - चर्चा करा.
 - (ड) खेळ व क्रीडेतील हिंसा म्हणजे काय ? तुम्ही आपल्या खेळाडूंना स्पर्धेतील हिंसा टाळण्यासाठी कसे मार्गदर्शन कराल ?
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-305

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

PEDAGOGY OF PHYSICAL EDUCATION

(Optional Paper)

(2010 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Answer any five :

[25]

- (a) Write about types of beliefs relevant to Teaching.
- (b) Give examples of Instructional Objectives and mention their main components.
- (c) Define : Teaching, Learning and Pedagogy
- (d) Explain 'Funneling Effect'.
- (e) Write with suitable examples the different types of Feedbacks.
- (f) Write about 'ALT-PE'.
- (g) What are 'Nags' and 'Nasties' ?

Q.2) Write any three :

[15]

- (a) Mention observational technique that might be used to collect data on the following :
 - (i) Frequency of Feedback
 - (ii) Incident of Student On-task Behaviour
 - (iii) Time Allotted to Activity
 - (iv) Accuracy of Teacher's Demonstration
 - (v) Teacher Use of Questioning
- (b) Write advantages and disadvantages of Checklists.
- (c) List Teacher and Student Variables that can be observed.
- (d) What is the formula for computing Intervater Agreement ? Give example.
- (e) What are the three variable categories in an Assessment Model ?

[4059]-305

1

P.T.O.

Q.3) Attempt any two : **[20]**

- (a) Write in brief about five stages of Skill Development in Teaching.
- (b) Discuss benefits from Research in Teaching Physical Education.
- (c) Explain different factors that can be manipulated to change complexity of Motor Performance.

Q.4) Answer any one : **[20]**

- (a) Design an Observational System for Managerial Episodes by the Teacher. Describe type of Observational Method you will use, define Categories and state Coding Procedure.
 - (b) Compare and contrast Active Teaching and Peer Teaching.
 - (c) Explain in detail Assessment Model and write three levels of On-site Assessment.
 - (d) What are basic assumptions in Systematic Approach of Teaching Skill Development ?
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-305

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा :

[25]

- (अ) अध्यापनाशी निगडी शिक्षकांचे दृष्टीकोन व त्याचे प्रकार याबद्दल लिहा.
- (ब) शैक्षणिक उद्दिष्टांची उदाहरणे देवून प्रमुख भाग स्पष्ट करा.
- (क) अध्यापन, अध्ययन, पेडागॉगी - व्याख्या घा.
- (ड) 'फनेलिंग परिणाम' स्पष्ट करा.
- (इ) प्रत्याभरणाचे विविध प्रकार सोदाहरण लिहा.
- (फ) 'ए.एल.टी. - पी.ई.' (शैक्षणिक अध्ययन कालावधी - शारीरिक शिक्षण) याबद्दल लिहा.
- (ग) 'नॅग्ज्' व 'नॅस्टीज्' म्हणजे काय ?

प्र.2) कोणतेही तीन सोडवा :

[15]

- (अ) पुढील माहिती गोळा करण्यासाठी निरीक्षण तंत्र सांगा :
 - (i) प्रत्याभरणाची वारंवारिता
 - (ii) विद्यार्थी ऑन-टार्स्क वर्तन प्रसंग
 - (iii) उपक्रमास दिलेला वेळ
 - (iv) शिक्षक प्रात्यक्षिकाची अचूकता
 - (v) शिक्षकांकडून प्रश्नांचा वापर
- (ब) पडताळासूचीचे फायदे व तोटे लिहा.

[4059]-305

3

P.T.O.

- (क) निरीक्षण करता येण्याजोगी शिक्षक चलं व विद्यार्थी चलांची यादी करा.
- (ड) अंतरनिरीक्षक सहमती मोजण्यासाठीचे सूत्र सोदाहरण द्या.
- (इ) मूल्यनिर्धारण अभिकल्पातील तीन चल प्रकार कोणते ?

प्र.3) कोणतेही दोन सोडवा :

[20]

- (अ) अध्यापन कौशल्य विकासातील पाच टप्प्यांबद्दल थोडक्यात लिहा.
- (ब) शारीरिक शिक्षण अध्यापनात झालेल्या संशोधनाचे फायदे - याची चर्चा करा.
- (क) कारक कौशल्याची क्लिष्टता बदलण्यासाठी फेरफार करता येणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

प्र.4) कोणताही एक सोडवा :

[20]

- (अ) शिक्षक करत असलेल्या व्यवस्थापन कार्याचे प्रसंग निरीक्षण करण्यासाठी निरीक्षण प्रणाली तयार करा. त्यात वापरण्यात येणारी निरीक्षण पद्धती, विविध भाग व कोडिंग प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- (ब) 'क्रियाशील अध्यापन' व 'सहाध्यायी अध्यापन' यात तुलना व फरक करा.
- (क) मूल्यनिर्धारण अभिकल्प स्पष्ट करा व मूल्यनिर्धारणाच्या तीन स्तरांविषयी लिहा.
- (ड) अध्यापन कौशल्य विकासातील मूलभूत गृहितके कोणती ?

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-31

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

COMPULSORY PAPER - I

MODERN TRENDS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write in short : (Any Five)

[25]

- (a) Evaluation in Adapted Physical Education
- (b) Rhythmic Movements and Dance
- (c) Behavioural Disability and Adapted Physical Education
- (d) Adapted Sport - Para Olympic
- (e) Physical Fitness Development
- (f) Movements and Skills
- (g) Locomotor Movements

Q.2) Define the following : (Any Three)

[15]

- (a) Physical Fitness
- (b) Body Management
- (c) Adapted Physical Education
- (d) Specific Learning Disability
- (e) Dance

Q.3) Answer any two : **[20]**

- (a) Planning and Conducting Fundamental Movement Skills
- (b) How would you give Movement Experiences to your students ?
- (c) Implementing Health related Physical Fitness through different activities
- (d) Individual with Unique Need and Adapted Physical Education

Q.4) Answer in detail : **[20]**

What is Adapted Physical Education ? Explain its importance, purpose and need in Indian Society.

OR

Prepare a weekly programme of Physical Activity for the primary students to improve their Fitness and Movement Efficiency.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-31

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [25]

- (अ) अनुरूप शारीरिक शिक्षणातील मूल्यमापन
- (ब) तालबद्ध हालचाली व नृत्य
- (क) वर्तणूक अक्षमता व अनुरूप शारीरिक शिक्षण
- (ड) अनुरूप शारीरिक शिक्षण - अपंगांचे ऑलिम्पिक
- (इ) शारीरिक सुदृढता विकास
- (फ) हालचाली व कौशल्ये
- (ग) जागाबदलत करावयाच्या हालचाली

प्र.2) व्याख्या स्पष्ट करा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) शारीरिक सुदृढता
- (ब) शरीर व्यवस्थापन
- (क) अनुरूप शारीरिक शिक्षण
- (ड) विशेष अध्ययन अक्षमता
- (इ) नृत्य

प्र.3) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : [20]

- (अ) मूलभूत हालचालींच्या कौशल्यांचे नियोजन व राबविणे
- (ब) तुम्ही तुमच्या विद्यार्थ्यांना हालचालींचे अनुभव कसे द्याल ?
- (क) विविध शारीरिक उपक्रमांच्या माध्यमातून आरोग्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढता राबविणे
- (ड) अनुरूप शारीरिक शिक्षण व विशेष गरज असलेली व्यक्ती

प्र.4) सविस्तर लिहा : [20]

अनुरूप शारीरिक शिक्षण म्हणजे काय ? त्याचे भारतीय समाजातील महत्त्व, उद्देश व गरज स्पष्ट करा.

किंवा

प्राथमिकच्या विद्यार्थ्यांची सुदृढता व हालचालीची सुलभता वाढविण्याकरिता एका आठवड्याचा शारीरिक उपक्रमांचा कार्यक्रम तयार करा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-32

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

OPTIONAL PAPER - I

A-11 : EXERCISE PHYSIOLOGY

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) Black figures to the right indicate full marks.*
 - (2) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
-
-

Q.1) Write short answers : (Any Five)

[25]

- (a) Power and Force
- (b) Recovery Process
- (c) Kinesthesia
- (d) Forced Expiratory Volume
- (e) Physical Fitness Components
- (f) Effect of Smoking on Athletic Performance
- (g) Weight Control

Q.2) Answer any three :

[15]

- (a) Red and White Muscle Fibres
- (b) Exercise According to Sports
- (c) Importance of Exercise Physiology
- (d) Co-ordination of Muscular Activity
- (e) Exercise at High Altitude

[4059]-32

1

P.T.O.

Q.3) Write elaborate answers : (Any Two) [20]

- (a) Theories of Muscular Contraction
- (b) Effect of Exercise on Respiratory System
- (c) Structure of Skeletal Muscle

Q.4) Explain Neuro-muscular Junction and Sliding Filament Theory. [20]

OR

Q.4) Explain Energy System. [20]

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-32

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतीही पाच) [25]

- (अ) दाब आणि बल
- (ब) पुनर्भरण क्रिया
- (क) कायनेसथीसीस
- (ड) फोर्स एक्सपायरेटरी व्हॉल्यूम (उच्छ्वासित हवा)
- (इ) शारीरिक सुदृढता घटक
- (फ) खेळाडूच्या नैपुण्यावर धूम्रपानाचा परिणाम
- (ग) भार नियंत्रण (वेट कंट्रोल)

प्र.2) उत्तरे लिहा : (कोणतीही तीन) [15]

- (अ) पांढरे आणि तांबडे स्नायूंतू
- (ब) क्रीडेनुसार व्यायाम प्रकार
- (क) शरीर क्रियाशास्त्राचे महत्त्व
- (ड) स्नायूंचे समन्वय
- (इ) समुद्रसपाटीपासून उंचीवरील व्यायाम

प्र.3) विस्तृत उत्तरे लिहा : (कोणतेही दोन) [20]

(अ) स्नायू आंकूचनाचे सिद्धांत

(ब) श्वसन संस्थेवर व्यायामाचा परिणाम

(क) अस्थिस्नायूंची रचना

प्र.4) स्नायू मज्जातंतू जोड आणि स्लाइडिंग फिलामेंट थिअरी स्पष्ट करा. [20]

किंवा

प्र.4) ऊर्जासंस्था स्पष्ट करा. [20]

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-33

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

OPTIONAL PAPER - I

B-11 : FITNESS NUTRITON

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*
- (3) *Draw figures wherever required.*

Q.1) Answer any five :

[5x5=25]

- (a) Name Micronutrients of Body.
- (b) Describe RDA.
- (c) Describe Diet during Exercise in a fit man.
- (d) Name roles of Vitamin B₁₂, Vitamin C in the Diet. Describe nutritional disorders due to their deficiency.
- (e) Name Organs of G. I. Tract.
- (f) Explain Dehydration Effects. How is it corrected ?

Q.2) Answer any three :

[3x5=15]

- (a) Describe functions of Large Intestine.
- (b) Draw and explain Food Pyramid.
- (c) Explain any one Nutritional Assessment Technique.
- (d) What are Food Labels ? Explain their importance. Give one example.

[4059]-33

1

P.T.O.

Q.3) Answer any two :

[2x10=20]

- (a) Name Fat Soluble Vitamins of the Body. Describe their functions.
- (b) Describe various sources of Oxygen utilized in the Body during Exercise.
- (c) Explain Digestion of Carbohydrates in the Body.

Q.4) Answer any one :

[1x20=20]

- (a) Describe different Body Fuels. How energy is gained from them ?
 - (b) Describe Ideal Body Weight. How is it managed ? Explain tests for it.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-33

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) कोणतीही पांच उत्तरे लिहा :

[5x5=25]

- (अ) सूक्ष्म पोषकद्रव्यांची नांवे लिहा.
- (ब) RDAचे वर्णन करा.
- (क) व्यायामाच्या वेळेचा आहार काय असावा ते लिहा.
- (ड) ब_{१२} व 'क' जीवनसत्त्वाचे कार्य लिहून त्यांच्या अभावी कुठले विकार होतात ते स्पष्ट करा.
- (इ) पचनसंस्थेच्या अवयवांची नांवे लिहा.
- (फ) जलहासाचे परिणाम लिहून त्यावरील उपाय सांगा.

प्र.2) कोणतीही तीन उत्तरे लिहा :

[3x5=15]

- (अ) मोठ्या आंतड्याची कार्ये लिहा.
- (ब) अन्नाच्या मनोऱ्याचे (फूड पिरेमिड) चित्र काढून त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- (क) पोषण मूल्यांकन तंत्रापैकी एका तंत्राचे वर्णन करा.
- (ड) फूड लेबल म्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व सांगून एक उदाहरण द्या.

प्र.3) कोणतीही दोन उत्तरे लिहा :

[2x10=20]

- (अ) शरीरातील स्निग्ध पदार्थात विरघळणाऱ्या जीवनसत्त्वांची नांवे सांगून त्यांची कार्ये लिहा.
- (ब) व्यायामाचे वेळी वापरल्या जाणाऱ्या प्राणवायूचे निरनिराळे स्रोत सांगा.
- (क) पिष्टमय पदार्थाचे शरीरांत पचन कसे होते ते लिहा.

प्र.4) कोणतेही एक उत्तर लिहा :

[1x20=20]

- (अ) शरीराच्या निरनिराळ्या इंधनांचे वर्णन करून त्यापासून ऊर्जा कशी मिळवली जाते ते सविस्तर लिहा.
 - (ब) शरीराचे आदर्श वजन किती असावे ते सांगून ते कसे कायम ठेवावे ते लिहून त्यासाठीच्या चांचण्या लिहा.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-36

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

OPTIONAL PAPER - II

A-12 : SPORTS NUTRITION

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Answer any five :

[5x5=25]

- (a) Discuss impact of Science and Technology on Sports Nutrition.
- (b) Explain effect of Vitamin 'D' Deficiency in Sports.
- (c) Describe Dehydration and its effects on an Athlete.
- (d) Name different Minerals and their role in the Body.
- (e) Explain role of Vitamin Riboflavin and Niacin in Body.
- (f) Describe Nutritional Assessment Technique and its importance.

Q.2) Answer any three :

[3x5=15]

- (a) Explain Binge Eating Disorder and Body Dysmorphic Disorder.
- (b) Describe Energy Balance.
- (c) Describe Rehydration and Over Hydration.
- (d) Explain Food Label with example.

Q.3) Answer any two :

[2x10=20]

- (a) Describe Diet before, during and after competition for an Athlete.
- (b) Explain function of Large and Small Intestine in Digestion Process.
- (c) Explain Body Composition and two methods to find Fat Content in Body.

[4059]-36

1

P.T.O.

Q.4) Answer any one :

[1x20=20]

- (a) Describe how energy is transferred to the Muscles Aerobically and Anaerobically during Exercise.
 - (b) Name Micro and Macro Ingredients of Food, giving their functions.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-36

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) कोणतेही पांच उत्तरे लिहा : [5x5=25]

- (अ) खेळातील पोषण यावर विज्ञान व तंत्र यांचे परिणाम - चर्चा करा.
- (ब) जीवनसत्त्व 'ड' अभावी होणाऱ्या विकारांची खेळावर परिणाम स्पष्ट करा.
- (क) जलन्हास (शुष्कता) व त्याचे खेळाडूवर होणारे परिणाम लिहा.
- (ड) शरीरातील निरनिराळी खनिजे सांगून त्यांचे शरीरातील योगदान लिहा.
- (इ) जीवनसत्त्व राइबोफ्लाविन व जीवनसत्त्व नीयासीन यांचे शरीरातील योगदान लिहा.
- (फ) पोषण मूल्यांकन तंत्र वर्णन करून त्याचे खेळातील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.2) कोणतेही तीन उत्तरे लिहा : [3x5=15]

- (अ) बिन्ज इटिंग आजार व बॉडी डिस्मोर्फिक आजार स्पष्ट करा.
- (ब) ऊर्जेच्या समतोलाचे वर्णन करा.
- (क) पाण्याचे पुनर्भरण व आवश्यकता पेक्षा जास्त पाणी घेणे. स्पष्ट करा.
- (ड) फूड लेबल उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.3) कोणतेही दोन उत्तरे लिहा : [2x10=20]

- (अ) खेळाडूचा स्पर्धेपूर्वी, स्पर्धाकाळात व स्पर्धेनंतर काय आहार असावा ते स्पष्ट करा.
- (ब) लहान आंतड्याची व मोठ्या आंतड्याची पचनाची कार्ये लिहा.
- (क) शरीर संरचना स्पष्ट करा आणि शरीरातील स्निग्धता कळवून घेण्याची दोन पद्धती लिहा.

[4059]-36

3

P.T.O.

प्र.4) कोणत्याही एकाचे उत्तर लिहा :

[1x20=20]

(अ) व्यायामामध्ये वातापेक्षी व वातानिरपेक्षी ऊर्जा स्नायूंमध्ये कशी पाठवली जाते ते सविस्तर लिहा.

(ब) अन्नाचे सूक्ष्म व स्थूल घटक सांगून त्यांची कार्ये सांगा.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-37

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - III) Examination - 2011

OPTIONAL PAPER - II

B-12 : PERSONAL TRAINING AND SPORTS CONDITIONING

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Solve any five of the following : [25]

- (a) Write attributes of a Personal Trainer.
- (b) Explain factors contributing to Exercise Adoption.
- (c) Define Relapse Prevention and suggest measures to prevent Relapse.
- (d) What are the roles and responsibilities of HFI ?
- (e) Write steps in handling Emergency.
- (f) Differentiate between Type I and Type II Diabetes.
- (g) What are the measures to avoid exercise induced Hypoglycemia ?

Q.2) Attempt any three of the following : [15]

- (a) What are the various certifications for different HFI ?
- (b) Write questions to be asked while handling Emergency.
- (c) Explain in brief Principles of Sports Training.
- (d) Write in details about RICE.
- (e) Explain factors contributing to Injury.

Q.3) Attempt any two of the following : [20]

- (a) Explain Degrees of Sprain and write treatment of Sprain.
- (b) Describe 10 steps in process of rescuing Unconscious Victim.
- (c) Explain factors to determine speed of an Athlete.

[4059]-37

1

P.T.O.

Q.4) Attempt **any one** of the following :

[20]

- (a) Explain in details Low Back Pain Management.
 - (b) Describe qualities of an ideal HFI and explain his role.
 - (c) Write Methods of Power Training and explain any two.
 - (d) What are the Symptoms of Epilepsy ? Explain immediate care and role of exercise in its prevention.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-37

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : [25]

- (अ) पर्सनल ट्रेनरची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ब) व्यायाम स्वीकारतेला योगदान करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (क) रिलॅप्स प्रतिबंधाची व्याख्या देऊन प्रतिबंधासाठी उपाय सूचवा.
- (ड) एच.एफ.आय.ची भूमिका व जबाबदाऱ्या काय असतात ?
- (इ) आकस्मिक अपघात स्थिती हाताळण्याच्या पायऱ्या लिहा.
- (फ) मधुमेह प्रकार १ व २ मधील फरक सांगा.
- (ग) व्यायामामुळे होणारा हायपोग्लायसेमिया टाळण्यासाठी उपाय कोणते ?

प्र.2) कोणतेही तीन सोडवा : [15]

- (अ) विविध प्रकारच्या एच.एफ.आय.साठी कोणते विविध प्रमाणपत्रे आहेत ?
- (ब) आकस्मिक स्थिती हाताळताना स्वतःला कोणते प्रश्न विचारावेत ?
- (क) क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्त्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.
- (ड) आर.आय.सी.ई. स्पष्ट करा.
- (इ) दुखापतीस कारणीभूत घटक स्पष्ट करा.

प्र.3) कोणतेही दोन सोडवा : [20]

- (अ) स्प्रेन या दुखापतीचे प्रकार (डिग्री) स्पष्ट करून त्याचे उपचार लिहा.
- (ब) बेशुद्ध व्यक्तीला मदत प्रक्रियेच्या १० पायऱ्या स्पष्ट करा.
- (क) खेळाडूचा वेग निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा.

[4059]-37

3

P.T.O.

प्र.4) कोणतेही एक सोडवा :

[20]

- (अ) कंबर दुखीचे नियोजन विस्तृत करा.
 - (ब) आदर्श एच.एफ.आय.ची वैशिष्ट्ये व भूमिका स्पष्ट करा.
 - (क) शक्ती प्रशिक्षणाच्या पद्धती लिहा व कोणतेही दोन स्पष्ट करा.
 - (ड) एपिलेप्सी (फिट येणे)ची लक्षणे कोणती ? त्यावर तत्काळ उपाय लिहून त्याच्या प्रतिबंधामध्ये व्यायामाची भूमिका स्पष्ट करा.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-41

M. Ed. (Phy. Edu.) (Semester - IV) Examination - 2011

COMPULSORY PAPER - I

PROFESSIONAL PREPARATION AND CURRICULUM DESIGN

(June 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Write in brief any five of the following : [25]

- (a) What is Professional Preparation in Physical Education and Sports ?
- (b) Professional Leadership
- (c) Positive Self-appraisal (Informal)
- (d) What is Professional Development ?
- (e) Kothari Commission : 1964-1966
- (f) Objectives of Professional Preparation Programme
- (g) Techniques of Evaluation

Q.2) Write definitions : (Any Three) [15]

- (a) Professionalism
- (b) Evaluation
- (c) Leadership
- (d) Curriculum
- (e) Educational Policy

Q.3) Describe the following : (Any Two) [20]

- (a) What are the criteria of Professional Preparation in Physical Education and Sport ?
- (b) “Physical Education as a Profession” – discuss in detail.
- (c) What factors influence Development of Sports Profession ?
- (d) What is Curriculum ? Explain Principles of Curriculum Development and Planning.

Q.4) Write any one of the following : [20]

- (a) Write in detail the historical background of Professional Preparation of Physical Education and Sports in India.
- (b) Discuss relevance of On-the-Job or In-service Programs for Professional Growth.
- (c) List Physical Education Curriculum Models and explain any four models.
- (d) Give details about Educational Policy and comment. (any one)

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4059]-41

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच)

[25]

- (अ) शारीरिक शिक्षण व खेळातील व्यावसायिक तयारी म्हणजे काय ?
- (ब) व्यावसायिक नेतृत्व
- (क) सकारात्मक स्वमूल्यांकन (अनौपचारिक)
- (ड) व्यावसायिक विकास म्हणजे काय ?
- (इ) कोठारी आयोग : १९६४ - १९६६
- (फ) व्यावसायिक तयारीच्या कार्यक्रमाची उद्दिष्टे
- (ग) मूल्यमापन तंत्रे

प्र.2) व्याख्या लिहा : (कोणत्याही तीन)

[15]

- (अ) व्यावसायिकता
- (ब) मूल्यमापन
- (क) नेतृत्व
- (ड) अभ्यासक्रम
- (इ) शैक्षणिक धोरण

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही दोन लिहा :

[20]

- (अ) शारीरिक शिक्षण व खेळातील व्यावसायिक तयारीचे निकष कोणते ?
- (ब) 'शारीरिक शिक्षण एक व्यवसाय' - सविस्तर चर्चा करा.
- (क) क्रीडा व्यवसाय विकासावर प्रभाव टाकणारे घटक कोणते ?
- (ड) अभ्यासक्रम म्हणजे काय ? अभ्यासक्रम विकास व नियोजनाची तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एकावर लिहा :

[20]

- (अ) भारतातील शारीरिक शिक्षण व खेळ व्यावसायिक तयारीची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी सविस्तर लिहा.
- (ब) व्यावसायिक विकासासाठी इन-सर्व्हिस (सेवांतर्गत) अथवा ऑन-जॉब (सेवाकाळातील) कार्यक्रमांचे महत्त्व यांची चर्चा करा.
- (क) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रम अभिकल्पांची यादी करून कोणतेही चार अभिकल्प स्पष्ट करा.
- (ड) शैक्षणिक धोरणासंबंधी सविस्तर लिहून तुमचे मत द्या. (कोणतेही एक)